

Kopsu- ja kopsuvälise tuberkuloosi käsitus

Tõendusmaterjali kokkuvõte

Kliiniline küsimus nr 11

Kas kõigi kopsutuberkuloosi ravi saavate patsientide ravitulemuse hindamiseks (jälgimiseks) teha radioloogilisi uuringuid iga kahe kuu tagant vs muu sagedusega?

Tulemusnäitajad: abatsilleerumine, ravi tulemuslikkus (tervistumine, paranemine, mitteefektiivne ravi, lõpetatud ravi), patsiendi rahulolu

Kokkuvõte, sh kriitiliste tulemusnäitajate kaupa

Kokkuvõte tõendusmaterjali kvaliteedist

Soovituste koostamiseks vaadati läbi 18 ravijuhendit, neist 7 andsid soovitusi radioloogiliste uuringute kasutamise kohta kopsutuberkuloosi ravi jälgimises. Antud küsimust käsitletud ravijuhendid olid: *Canadian Tuberculosis Standards 7th Edition*; *International Standards for Tuberculosis Care (ISTC) 3RD Edition*; *WHO Guidance for national tuberculosis programmes on the management of tuberculosis in children*; *WHO Companion handbook to the WHO guidelines for the programmatic management of drug-resistant tuberculosis*; *Management of Tuberculosis 3rd Edition (Malaysia)*; *WHO Guidelines for treatment of tuberculosis, fourth edition*; *Clinical Practice Guideline on the Diagnosis, Treatment and Prevention of Tuberculosis (Spain)*.

Lisainformatsiooni saamiseks teostati uuring PubMed andmebaasis, otsinguga õnnestus leida 2 üksikuuringut.

Kõikide ravijuhendite soovitused põhinesid ekspertarvamusel ning ka PubMed otsinguga ei õnnestunud leida ühtegi antud küsimust käsitletud metaanalüüsi või süstemaatilist ülevaadet.

Kokkuvõte ravijuhenditest

6 antud teemat käsitletud ravijuhendit rõhutasid, et kuigi radioloogilise uuringuga saab hinnata kopsu TB korral ravi vastust, ei asenda see paralleelseid mükobakterioloogilisi uuringuid. Erandina oli *WHO Guidelines for treatment of tuberculosis*'e soovitus rindkere röntgeniülesvõtte kasutamise kohta TB ravi jälgimiseks järgmine „*It is unnecessary, unreliable and wasteful of resources to monitor the patient by chest radiography*“.

Kanada, Malaisia ja Hispaania TB ravijuhendid soovitasid rindkere röntgeniülesvõtet

teostada ravi alguses, 2.kuulise ravi järel ning ravikuuri lõpetamisel.

WHO Guidance for national tuberculosis programmes on the management of tuberculosis in children ei soovita lastel TB ravi jälgimiseks rutiinselt röntgeniülesvõtteid teha, kuna radioloogiline dünaamika võib olla aeglane.

Ravimresistentse TB korral soovitab *Companion handbook to the WHO guidelines for the programmatic management of drug-resistant tuberculosis* rindkere röntgeniülesvõtet teostada iga 6 ravi kuu järel ja ravi lõpus.

Radioloogilist uuringut soovitatakse teostada sagedamini patsiendi üldseisundi halvenemisel või tüsistuste tekkel (Hispaania, WHO ravimresistentse TB ravijuhend) ning planeeritava kirurgilise ravi eelselt (WHO ravimresistentse TB ravijuhend).

Üksikuuringud

Kokkuvõte	Viide kirjandusallikale
<p>Retrospektiivsesse uuringusse kaasati 201 mikroskoopiliselt positiivset TB haiget, kes alustasid TB ravi 01.1999- 12.2004 Malaisias Kuantani kopsukliinikus. Uuringu eesmärgiks oli hinnata kaaluiibe ja radioloogilise uuringu tundlikkust ravi jälgimisel võrrelduna röga mikroskoopiaga. 8 nädalase TB ravi järel oli 156-st TB ravi lõpetanud patsiendist 64,1% -l sedastatav radioloogiline paranemine, 29%-l patsientidest ei olnud radioloogiliselt dünaamikat ja 6,9% oli radioloogiline leid progresseerunud. Ravikuuri lõpetamisel oli radioloogiline leid positiivse dünaamikaga 93,1% patsientidest ja 6,9% oli leid dünaamikata.</p>	<p>How SH, Kuan YC, Ng TH, Razali MR, Fauzi AR. Monitoring treatment response in sputum smear positive pulmonary tuberculosis patients: comparison of weight gain, sputum conversion and chest radiograph. <i>Malays J Pathol.</i> 2014 Aug;36(2):91-6.</p>
<p>Hinnati 80 kopsu TB kahtlusega lapse röntgeniülesvõtteid 14 aasta jooksul Mulago Haiglas, Ugandas. 26 ravikuuri lõpetanud lapsel oli tehtud > 1 röntgeniülesvõtteid. Ideaalis olid rindkere röntgeniülesvõtteid tehtud ravi alguses, esimes 3 ravikuu jooksul 1 kord kuus ja seejärel iga 2 kuu järel kuni ravi lõpuni ning seejärel 2 kuud peale ravi lõpetamist. 2. ravikuu lõpuks oli 81%-l radioloogiliselt positiivne dünaamika, 8% ei olnud dünaamikat ning 11% oli haigus radioloogiliselt progresseerunud.</p> <p>6 lapsel (29%) oli radioloogiline leid 6 ravikuuga täielikult resorbeerunud ja enamusel lastest oli radioloogiline leid täiesti taandunud 1 aasta peale TB ravi alustamist.</p> <p>Soovitav on teha rindkere röntgeniülesvõtte ravi alguses, 2 kuulise ravi järel ning ravi lõpus .</p>	<p>Kisembo HN1, Kawooya MG, Zirembuzi G, Okwera A. Serial chest radiographs in the management of children with a clinical suspicion of pulmonary tuberculosis. <i>J Trop Pediatr.</i> 2001 Oct;47(5):276-83.</p>

Medinfootsing

13-15.mai 2016

("tuberculosis"[MeSH Terms] OR "tuberculosis"[All Fields]) AND ("therapy"[Subheading] OR "therapy"[All Fields] OR "treatment"[All Fields] OR "therapeutics"[MeSH Terms] OR "therapeutics"[All Fields]) AND ("monitoring, physiologic"[MeSH Terms] OR ("monitoring"[All Fields] AND "physiologic"[All Fields]) OR "physiologic monitoring"[All Fields] OR ("patient"[All Fields] AND "monitoring"[All Fields]) OR "patient monitoring"[All Fields]) AND ("radiography"[Subheading] OR "radiography"[All Fields] OR "x ray"[All Fields] OR "x-rays"[MeSH Terms] OR "x-rays"[All Fields])

58 tulemust- 0 sobivat

((("tuberculosis"[MeSH Terms] OR "tuberculosis"[All Fields]) AND ("therapy"[Subheading] OR "therapy"[All Fields] OR "treatment"[All Fields] OR "therapeutics"[MeSH Terms] OR "therapeutics"[All Fields]) AND follow-up[All Fields] AND ("radiography"[Subheading] OR "radiography"[All Fields] OR "x ray"[All Fields] OR "x-rays"[MeSH Terms] OR "x-rays"[All Fields])) AND ("loattrfull text"[sb] AND "2006/05/06"[PDat] : "2016/05/02"[PDat] AND "humans"[MeSH Terms] AND English[lang])

431 tulemust- 1 sobiv (How SH)

(monitoring[All Fields] AND ("tuberculosis"[MeSH Terms] OR "tuberculosis"[All Fields]) AND ("therapy"[Subheading] OR "therapy"[All Fields] OR "treatment"[All Fields] OR "therapeutics"[MeSH Terms] OR "therapeutics"[All Fields]) AND response[All Fields] AND ("radiography"[Subheading] OR "radiography"[All Fields] OR "x ray"[All Fields] OR "x-rays"[MeSH Terms] OR "x-rays"[All Fields])) AND ("loattrfull text"[sb] AND "humans"[MeSH Terms] AND English[lang])

20 tulemust- 2 sobivat

((("tuberculosis"[MeSH Terms] OR "tuberculosis"[All Fields]) AND ("therapy"[Subheading] OR "therapy"[All Fields] OR "treatment"[All Fields] OR "therapeutics"[MeSH Terms] OR "therapeutics"[All Fields]) AND monitoring[All Fields] AND ("radiography"[Subheading] OR "radiography"[All Fields] OR "x ray"[All Fields] OR "x-rays"[MeSH Terms] OR "x-rays"[All Fields])) AND ("loattrfull text"[sb] AND "humans"[MeSH Terms] AND English[lang])

78 tulemust, 2 sobivat